

מבשר טוב

סעודה ג' פרשת ויקרא

תשפ"א

עיה"ק צפת

-א-

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מקרבן לה' מן הבמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנותם (ויקרא א, א-ב).

צריך להבין יתור הלשון "אדם כי יקריב מכס", דהיה מספיק לכתוב "אדם כי יקריב קרבן לה' וגו'".

עוד יש להתבונן דהנה לכאורה אין שייך להקריב קרבנות אלא בזמן שהיה בית המקדש קיים על ידי הכהנים דוקא, אך ישנו יסוד מהבעל שם טוב הק' זיעוכ"י שמכיון שהתורה היא נצחית כל מצוה שייכת לקיים בכל אדם ובכל זמן, וצריך לדעת לפי זה איך שייך שכל אדם יקיים מצות הקרבת קרבנות בזמנינו.

ואמנם אמרו חז"ל במסכת מנחות (קי.): "אמר רבי יצחק, מאי דכתיב זאת תורת החטאת (ויקרא ו, יח), וזאת תורת האשם (ויקרא ז, א), כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם", אך יש לדייק מלשונם "כאילו הקריב חטאת, כאילו הקריב עולה", דהוי רק כאילו, אך אינו נחשב להקרבת קרבן בפועל ממש, ואילו לפי יסודו של הבעל שם טוב הנ"ל שייך שכל אדם בכל זמן יקיים את כל המצוות בפועל ממש, ואם כן יש לנו להתבונן איך שייך בזמנינו מצות הקרבת קרבנות בפועל ממש.

ויש לומר בביאור הדבר בהקדם הבנת הענין של הקרבת הקרבנות, דהנה יש להבין איך יתכן שאדם שעבר עבירה חמורה שעונשה כרת יתכפר לו על ידי הקרבת קרבן כאילו לא עבר את העבירה ושוב לא ייענש עליה.

ויש לומר על פי מה שכתב רבינו בחיי (ויקרא א, ט) בטעם הקרבת הקרבנות וז"ל: "דרשו חז"ל בענין העקידה (תנחומא שלח יד) ויעלהו לעולה תחת בנו (בראשית כב, יג), מהו תחת בנו, אלא על כל עבודה שהיה עושה אברהם באיל היה מתפלל יהי רצון מלפניך שתהיה עבודה זו חשובה כאילו היא עשויה בבני, כאילו הוא שחוט, כאילו דמו זרוק, כאילו הוא נשרף ונעשה דשן. וכיון שהחוטא ראוי שיהיה דמו נשפך כדם הקרבן, ושיהיה גופו נשרף כגוף הקרבן, והקב"ה לוקח קרבנו ממנו תמורתו וכופרו, הנה זה חסד גמור אשר גמלהו ה' יתברך ברחמיו וברוב חסדיו, לקח נפש הבהמה תחת נפשו ושיתכפר בה, וטעם זה נכון ומתיישב על הלב".

הרי לפי זה עיקר הקרבת הקרבן הוא מה שהחוטא יצייר בדעתו ויתן אל ליבו שמאחר שחטא ראוי לו להישחט ושדמו ישפך וגופו ישרף, אך מאחר שדבר זה הוא קשה לחשוב כן, עשה עמו הקב"ה עשה חסד ואמר שיביא בהמה וישחטנה ואז כאשר יראה האדם מה שנעשה עם הבהמה ששוחטים אותה וזורקים את דמה על המזבח יהיה לו יותר קל לצייר בדעתו על כל עבודה שנעשית בקרבן שדבר זה היה ראוי ליעשות לו, ועל ידי זה חוזר בתשובה שלימה ומתכפר לו, עד שאין צריך לקבל עונש נוסף. ואמנם לפי זה אם יקריב אדם קרבן ולא יצייר בדעתו כנ"ל ולא יחזור בתשובה, אין לו כפרה שלימה, ועדיין שייך שיקבל עונש על החטא שעבר.

ובאופן זה שייך להקריב קרבן בפועל ממש אף בזמן הזה כאשר אין בית המקדש קיים, שבאם אדם חוזר בתשובה על חטא שעבר, ומצייר בדעתו שהיה ראוי לו להישחט ושדמו ישפך, ועל ידי כן נשבר לבו וחוזר בתשובה, מתכפר לו, ונחשב לו זה להקרבת קרבן בפועל ממש, ועל ידי זה נפטר מעונש.

ואף אם עבר עבירות חמורות שאין שייך עליהם כפרה בעולם הזה, כגון חילול ה', שאמרו חז"ל במסכת יומא (פו.): "אבל מי שיש חילול השם, בידו אין לו כח בתשובה לתלות ולא ביום הכפורים לכפר ולא ביסורין למרק, אלא כולן תולין ומיתה ממרקת, שנאמר (ישעיה כב, יד) ונגלה באזני ה' צבאות אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון", כבר כתב רבינו בחיי (ויקרא כב, לב) שאף מכל מקום יש כפרה לחילול ה' על ידי קידוש ה', וז"ל: "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל. חלול ה' הוא עון חמור ביותר וכו', ואמנם מצינו תקנה לעון חילול השם - כשיקדש השם כנגד מה שחלל".

וביאור הדבר, דהנה אמרו בגמ' יומא (שם): "היכי דמי חילול ה' וכו', אביי אמר, כדתניא, ואהבת את ה' אלהיך (דברים ו, ה), שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר (ירמיה מו, כח) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. אבל מי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ואין משאו ומתנו באמונה, ואין דבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, אוי לו לרבו שלמדו תורה, פלוני שלמד תורה ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו, ועליו הכתוב אומר (יחזקאל לו, כ) באמר להם עם ה' אלה ומארצו יצאו".

ועולה מתוך דברי הגמ' שכאשר יהודי חרדי מדבר בגסות ולא בנעימות ובדרך ארץ שקדמה לתורה, ויש לו קנאה ושנאה ששונא את חברו, אזי החופשיים אומרים כמה מכוערים דרכיו של אדם זה שלמד תורה שהנהגתו היא בלי דרך ארץ, זהו חילול ה', שזוהי העבירה הגדולה ביותר שיכול אדם לעבור בעולם הזה, [חוץ מג' עבירות שאמרו עליהם חז"ל יהרג ואל יעבור].

ולפי המבואר התיקון לחילול ה' הוא קידוש ה', שכאשר יהודי חרדי מדבר בנעימות ובנחת, ואז אומרים ראו פלוני שלמד תורה כמה מתוקנים מעשיו, נעשה אז קידוש ה', וזהו הכפרה לחילול ה'.

וישנו אופן נוסף של קידוש ה', ודבר זה הוא חיוב על פי ההלכה, ורבים אין יודעים אותו, [והארכנו בזה במקומות אחרים], שכאשר אדם קורא קריאת שמע ואומר "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך" וגו', שפירשו חז"ל במשנה ברכות (פ"ט מ"ה) על בכל נפשך "אפילו הוא נוטל את נפשך", שיש אז לאדם לכוון שמוכן למסור את נפשו על קידוש ה', כמו שכתוב בצעטל קטן מהרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיעוכ"י (אות א-ב) וזל"ק: "בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה, ובפרט שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מטתו ואינו יכול לישן, יהיה מהרהר במצות עשה זו של ונקדשתי בתוך בני ישראל, וידמה בנפשו ויציר במחשבתו כאילו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים, והוא בשביל קדושת השם יתברך שובר את טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש השם יתברך, ומחשבה טובה הקדוש ברוך מצרפה למעשה, ונמצא שאינו שוכב ויושב בטל, רק מקיים מצות עשה דאורייתא. בפסוק ראשון של קריאת שמע וברכה ראשונה של שמונה עשרה יהרהר כנוצר לעיל, ועוד יכוין אם יענו אותו כל אומות העולם בכל עינים קשים ויפשטו עורו מבשרו להכחיש חס ושלום ביחודו, יסבול כל היסורים ולא יודה להם חס ושלום, ויציר בדעתו ומחשבתו כאלו עושין לו כנוצר לעיל, ובזה יצא ידי חיוב קריאת שמע ותפלה כדין", עכ"ל"ק.

וכמ"ש כ"ק אאמו"ר זצוקללה"ה בסה"ק חלקת יהושע (מאמר רביעי, דף קכא) על הכוונה בקריאת שמע, וזל"ק: "וגם טוב לקבל על עצמו מסירת נפש עבור השי"ת וכו', וגם בספר חרדים מובא לכוון ובכל נפשך, למסור נפשו בעת נסיון ח"ו בג' עבירות ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים".

המורם ממה שנתבאר שהכפרה לחילול ה' שזוהי העבירה החמורה ביותר ששייך שיעשה אדם בעולם הזה, הוא על ידי שיצייר בדעתו ובתמים שמסכים למסור את עצמו על קידוש ה' כדי שלא לכפור בה' יתברך, ועל ידי זה נחשב לו כאילו מסר את נפשו בפועל, כמו הקדושים שנהרגו בשואה האיומה, ה' ישמור ויציל, שזה נחשב שמסרו את נפשם על קידוש ה', כיון שלא נהרגו אלא על עצם מה שנוולדו יהודים בלי שום סיבה נוספת.

וזה כמו המבואר לעיל שכאשר מקריב אדם קרבן צריך לצייר בדעתו כאילו הוא נשחט ואז נחשב לו כאילו באמת נשחט, ובזה מקיים מצות הקרבת קרבן בפועל ממש אף בזמן הזה.

ובזה נבוא ליישוב הפסוק שקשה ייתור הלשון "אדם כי יקריב מכס", שלא היה צריך לכתוב אלא "אדם כי יקריב", אלא שהתורה באה לומר לנו שעיקר הענין בהקרבת הקרבן הוא מה שאדם מקריב "מכס", כלומר שמקריב את עצמו על ידי המחשבה שהיה ראוי ליעשות לו מה שנעשה לקרבן, ועל ידי זה נחשב לו כאילו הקריב את עצמו.

וישנו אופן נוסף של חילול ה', באם יש לאדם תלונות על הקב"ה, וטוען מדוע לפלוני ופלוני טוב להם ולא חסר להם דבר, ואילו לי אין הצלחה, ועוד יש לי יסורים, וכועס על הקב"ה, זהו ג"כ חילול ה'.

והנה דרשו חז"ל במשנה ברכות (פ"ט מ"ה) על הפסוק (דברים ו, ד) ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד", והביאור בזה הוא שכל מה שהקב"ה עושה צריך לקבל באהבה ואסור שיהיו ח"ו תלונות על הרבש"ע. וזה אחד מיסודות קריאת שמע.

וכשיבא המשיח יבין האדם איך שהיסורים שלו לא היו כלל יסורים, כי יראה את הטובה שהיתה בהם, וכמו שאמר הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זצוקלה"ה שלעתיד לבוא יתגלה שבני ישראל לא סבלו כלל יסורים, והכל היה חסדים נסתרים וכו'. כדאיתא בספר היכלי שם (פרשת משפטים) וז"ל: "כאשר יהיה לעתיד במהרה בימינו שיתגלה כל כוונת הסיבובים וגלגולים שעברו על ישראל כל ימי היותם שהם חסד גמור, וכמו ששמעתי מהרב הגאון מו"ה שלום האבד"ק קאמינקא שאמר בשם המנוח הק' מראפשיץ שיתגלה שאפילו הסתרת פנים לא היה", עכ"ל.

ודבר זה דומה למי שיש לו גידול בגופו, ה' ישמור ויציל, וצריך לעשות לו ניתוח בכדי להציל את חייו. והנה אם מאן דהוא שאינו מבין יראה איך שהרופא חותך בבשר החי, יחשוב זאת לאכזריות, ולא יבין שהרופא עושה לו טובה בזאת שהוא חותך בבשרו. הוא הדין נמי היסורים שיש לכל אחד ואחד מבני ישראל ה' ישמור ויציל, הם באמת לטובתו, רק שאין האדם מבין מה הטובה בזה, ולעתיד לבוא יבינו מה הטובה שהיתה בזה. וכאשר אדם יודע זאת ממילא אין שייך שיהיו לו טענות על הנהגת הקב"ה.

והנה כתב דו"ז בסה"ק ארן עדת (פרשת כי תשא, ד"ה כי תשא הב') שבאם מגיע עת צרה לכלל ישראל, צריכים המנהיגים להזהיר את בני ישראל שיקראו קריאת שמע כראוי, וזה הוא סגולה להנצל מצרות המגיעים לכלל ישראל. וזל"ק: "הנה כשישראל הם בשפל המצב, והאומות גוזרין עליהם גזירות רעות ח"ו, הולכים קודרים ושוחחים מלאים חרפה ובוז, ואין יכולים להרים ראש מפני חמת המציק, ובעת כזאת צריכין אנו להזהר ביותר במצות קריאת שמע, לקראותה בעונתה ובכוונת הלב, לקבל עלינו עול מלכות שמים בשלימות, כי מצוה זו היא חרב פיפיות בידינו נגד האומות שלא ישלטו בנו לרעה. וכן מצינו במשוח מלחמה, שכאשר יצא עם ישראל למלחמה, אמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם (דברים כ, ג), ופירש רש"י, שמע ישראל, אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם, עי"ש וכו'. ואזהרה זו נאמרה גם לדורות, שכל צדיק הדור שהוא בבחינת משה, בעת שרואה שהצרות מתגברות חלילה על ישראל, והאומות גוזרין עליהם גזרות, צריך להזהיר את העם להזהר ביותר במצות קריאת שמע, שבזה יבטלו המחיצה של ברז"ל העומד בינינו ובין אבינו שבשמים, וישמע ה' את קולינו לבטל מעלינו כל גזרות קשות ורעות, ויהיה אך טוב וחסד לישראל אמין", עכ"ל.

וכמו שהוא לגבי הכלל, כמו כן הוא גם לגבי הפרט. שבאם מגיעים ח"ו צרות לאיזה יחיד, צריך לקרוא קריאת שמע כראוי, בזמנה, ובתפילין, וגם כאשר מניחים תפילין דר"ת יש להקפיד ללמוד משהו עם התפילין. וזה סגולה שלא יהיו צרות אם מקיימים כראוי קריאת שמע, ובתפילין דר"ת יש להקפיד ללמוד אפילו מעט מהתורה"ק. ולפי הנתבאר מהסה"ק ארן עדת הנ"ל בכח הנ"ל שמקפידים לקרוא קריאת שמע כראוי למנוע צרות מבני ישראל, ובפ"רט בזמן הזה צריכים לרחמי שמים מצרות ויסורי הקורונה הי"ו.

ועוד ישנו ענין גדול שעלינו לדעת, שעל ידי קיום התורה ומצוותה כדת וכדין, עי"ז מקדישים ומעריצים את השי"ת ביחד עם הקדושים זיעוכ"י שהם העליונים שמקדישים ומעריצים אותו. ובפרט לפי הנתבאר שעל ידי קידוש ה' בהנהגתנו ובקידוש ה' בקריאת שמע ותפילה.

וזל"ק של הספר שערי תשובה לרבינו יונה (פ"ג אות קנח): "ועתה עמוד והתבונן גודל חיובנו לקדש את השם, כי עיקר מה שקדשנו השם יתברך בתורתו ובמצותיו והבדילנו להיות לו לעם - כדי לקדשו וליראה ממנו, ראוי שיהיו מקדישיו קדושים, בשגם הכלים שעובדים בהם לפני השם יתברך צריכים להיות קודש, כמו שנאמר (ויקרא כב, לב) ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם. שים לבך להבין, כי הענין שאמרנו מפורש במקרא הזה. ונאמר (תהלים קיא, ט) צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו, פירוש בעבור כי קדוש ונורא שמו צוה לעולם בריתו וקדשנו במצותיו כדי ליראה ממנו, על כן כתוב אחריו (שם פסוק י) ראשית חכמה יראת ה' וגו'. ועל ידי קדושת המצות נחשב בהקדישנו את השם יתברך עם הקדושים העליונים שמקדישים ומעריצים אותו, כמו שנאמר (שם פט, ח) אל נערץ בסוד קדושים רבה וגו'", עכ"ל.

ומקובלני מהגה"צ מו"ר צו"ג לברכה אב"ד דפונביז' דשמע מהחפץ חיים זצוקללה"ה דשערי תשובה לרבינו יונה הוא ספר הלכה ולא רק מוסר, ואכמ"ל בזה יותר.

-1-

וישנה עצה נוספת להיפטר מצרות, שלא לצער אף יהודי, וכמו שהוא נזהר לא לצער אף יהודי, מדה כנגד מדה לא יצער ה' אותו. והיינו כמו שפירש הבעל שם טוב הק' זיעוכ"י את הפסוק (תהלים קכא, ה): "ה' צלך", וכמובא בסה"ק קדושת לוי (דרושים לחנוכה, ד"ה בגמרא) וזל"ק: "וכמו ששמעתי מהבעל שם טוב על פסוק ה' צלך, כמו שהבעל חי עומד אצל הצל הנה כפי תנועותיו כן מתנועע הצל, כן כביכול ברוך הוא וברוך שמו כפי מעשים של אדם התחתון כמו כן עושה עמו מלעילא כביכול, דהיינו אם יתנהג אדם עם חברו במדת החסד כן מתנהג עמו השם יתברך כביכול, לכן מה מאוד היה ראוי להתנהג במדת החסד תמיד כדי שימשיך עליו גם כן מדת החסד ואז ייטב לו", עכל"ק. והיינו שכמו שאדם מתנהג כן ה' מתנהג עמו. וכאשר אדם מקפיד לא לצער שום אדם מישראל, אלא להמליץ טוב על כלל ישראל, אף אותו מקפיד הקב"ה לא לצער.

ובפרט בזמן הזה שאפילו יהודים שח"ו הי"ו אינם מקיימים התורה ומצוות יש להם דין של תינוקות שנשבו בשביה, כך פסק החזון איש זצוקללה"ה, מפאת שמראשית בריאתם לא למדו ואינם יודעים מאומה מחובת התורה ומצוות כיון שמראשיתם לא נתחנכו לקיום התורה ומצוות, וה' ישמור שיחזרו בתשובה שלימה אכ"ר.

ומבואר בסה"ק קדושת לוי (פרשת שופטים) שישנו חיוב להמליץ אך טוב על בני ישראל, וזל"ק: "דהנה הקדוש ברוך הוא שופט את הכנסת ישראל בבוא יום המשפט בגודל רחמי וחסדיו, אך צריכין אתערותא דלתתא לעורר את המדה של רחמנות למעלה, ועל ידי מה נתעורר אותו המדה של חסד, כשאנו למטה מתנהגים בחסד ולמדים זכות על כל איש מישראל לדונן לכף זכות, ואז על ידי זה גם מלמעלה נתעורר אותו המדה ולמדין גם עליו וגם על כל זרע ישראל חסדים. ואם כן האדם מעורר בעובדא שלמטה השער העליון לפתוח שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל וכו', ועל ידי זה יוצא בדין זכאי במשפט של מעלה, כי במדה שאדם מודד מודדין לו", עכל"ק.

ואם אנחנו נמליץ טוב על בני ישראל גם בשמים ימליצו אך טוב עלינו ועל כל בני ישראל. ובני ישראל צריכים בכל עת לרחמי שמים, כמ"ש אא"ז הרה"ק רבי נתן דוד משידלובצא זצוקללה"ה, כמובא בסה"ק דברי בינה (לפסח, סוד"ה להבין) וזל"ק: "בשחרית של שבת קדש בתפילת נשמת בכל עת צרה וצוקה אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה, היינו שצריך האדם לידע איך שבכל עת ורגע הוא עומד בצרה וצוקה, ואין שום זמן לומר עליו שזה העת הוא טוב, שבאמת בכל רגע ורגע צריך האדם לרחמי שמים להשגיח עליו ולסעודו ולתמכו להנצל מכח העמים העומדים עלינו לכלותינו, אלא שאין לנו מלך [עוזר וסומך] אלא אתה, שהכל הוא כוחו יתברך העוזר וסומך לישראל בכל עת ורגע", עכל"ק, והיינו שאנו בכל עת בצרה ומצוקה, ורק על ידי שאין לנו מלך אלא אתה, היינו שהשי"ת מצילנו בכל עת מצרות ומצוקות אכ"ר.

וגם מי שנמצא באחדות עם כלל ישראל ומתנהג בשפלות אין מדת הדין יכולה לחול עליו. וכמ"ש אא"ז היהודי הקדוש זיעוכ"י, ומובא בסה"ק ברכת טוב (פרשת תולדות) וזל"ק: "שמעתי מאבי ומורי הרה"ק זללה"ה ששמע מרבתי שאמרו בשם הרב הגאון הקדוש היהודי ז"ל, שדין צריך לשרות על דבר יש, ועל דבר אין מה יוכל לשרות, הלא לירות בחץ ג"כ צריך לכוון לזרוק למקום הנקודה שנעשית לכוון לאותו מקום, אך אם יתבטל ואין כאן שום דבר, היאך יזרוק ועל מה יזרוק ועל מה יחול, וממילא בטלו כל הדינים", עכל"ק.

וגם כוחות הטומאה אין יכולים לשלוט עליו, כמו שמצינו במכת כנים שלא יכלו החרטומים במצרים להוציא את הכנים בכשפיהם, כנאמר (שמות ח, יד): "ויעשו כן החרטמים בלטיהם להוציא את הכנים ולא יכלו", ופירש רש"י דהיינו מפאת "שאינן השד שולט על בריה פחותה מכשעורה", הרי שאין כוחות הטומאה שולטים על דבר שהוא כ"כ קטן.

יעזור השי"ת שנזכה כבר לזמן שיקריבו קרבנות בפועל ונזכה לבנין בית המקדש, ולעשות נחת רוח להשי"ת בכל עת, ולביאת גואל צדק בב"א.

לקבלת הגליון מידי יום רביעי למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com